

ЮСУПОВ В. А.,
доктор юридичних наук,
завідувач кафедри права
(Криворізький національний
університет)

УДК 347.7

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.4.21>

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: АНАЛІЗ ВПЛИВУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ТОРГОВЕЛЬНИМИ УГОДАМИ

У статті проаналізовано питання сутності взаємозв'язку інтелектуальної власності та глобалізації. Потреба дослідження супроводжується тим, що у сучасному світі прогресивні технології відіграють ключову роль у забезпеченні конкурентоспроможності економіки, а їхнє розроблення становить основу інтелектуального капіталу, який значною мірою впливає на розвиток майбутнього суспільства.

Глобалізація призводить до зростання конкуренції на світовому ринку. Компанії мають бути активними у захисті своїх інновацій і технологій, щоб залишатися конкурентоспроможними і зберігати свою частку на ринку. Зокрема, глобалізація ставить перед національними правовими системами виклики, оскільки інтелектуальна власність має міжнародний характер, і порушення прав можуть відбуватися в різних країнах. Співпраця між країнами та міжнародні договори стають все більш важливими для ефективного захисту інтелектуальної власності в глобальному масштабі.

У дослідженні виокремлено теоретичні аспекти розвитку ефективних механізмів захисту інтелектуальної власності за допомогою міжнародної співпраці, що є важливим завданням в глобальному контексті. Проаналізовано вплив глобалізації на міжнародну торгівлю та розвиток економіки та інтелектуальної власності. Вивчено суть впливу міжнародних торговельних угод на захист прав інтелектуальної власності та передачу технологій між країнами. Виокремлено додаткові заходи для захисту інтелектуальної власності, які можуть використовуватися суб'єктами інтелектуальної власності.

На основі отриманих результатів особливу увагу приділено окресленню поняття інтелектуальної власності, яка є необхідною умовою для розвитку інновацій, культурного обміну та економічного прогресу в глобалізованому світі, а також проаналізовано роль у забезпеченні захисту інтелектуальної власності міжнародних торговельних угод й організацій.

Водночас, дана галузь досліджувалася такими українськими науковцями, як О. П. Косенко, М. М. Ткачов, Т. О. Кобелева, П. Г. Перерва тощо. У зарубіжній науці увагу до даного напрямку приділяють такі вчені як Сюзан К. Селл, Карлос М. Корреа, Рошель Дрейфус, Петер Драгос та інші.

На основі отриманих результатів окреслено важливість інтелектуальної власності в умовах глобалізації, а також необхідність ефективних міжнародних угод та правових механізмів для захисту цих прав.

Ключові слова: *Інтелектуальна власність, глобалізація, торговельні угоди, права інтелектуальної власності, міжнародна торгівля, інновації, знання, інтелектуальна власність і технології.*

Yusupov V. A. Intellectual property and globalization: analysis of the impact of globalization on intellectual property and its interrelation with trade agreements

The article analyzes the issue of the relationship between intellectual property and globalization. The need for research is driven by the fact that in the modern world, advanced technologies play a crucial role in ensuring economic competitiveness, and their development forms the basis of intellectual capital, which significantly influences the future societal development.

Globalization leads to increased competition in the global market. Companies need to be proactive in protecting their innovations and technologies to remain competitive and retain their market share. In particular, globalization poses challenges to national legal systems as intellectual property has an international nature, and infringements can occur in different countries. Cooperation between countries and international agreements become increasingly important for effective protection of intellectual property on a global scale.

The research identifies theoretical aspects of developing efficient mechanisms for protecting intellectual property through international cooperation, which is a crucial task in a global context. The impact of globalization on international trade, economic development, and intellectual property is analyzed. The essence of the influence of international trade agreements on the protection of intellectual property rights and the transfer of technologies between countries is studied. Additional measures for protecting intellectual property are highlighted for use by intellectual property stakeholders.

Based on the obtained results, particular attention is given to defining the concept of intellectual property, which is a necessary condition for innovation, cultural exchange, and economic progress in the globalized world. The role of international trade agreements and organizations in ensuring the protection of intellectual property is analyzed.

Simultaneously, this field has been studied by Ukrainian scholars such as O.P. Kosenko, M.M. Tkachov, T.O. Kobelyeva, P.G. Pererva, and others. In foreign science, researchers like Susan K. Sell, Carlos M. Correa, Rochelle Dreyfus, Peter Drahos, and others dedicate attention to this direction.

Based on the obtained results, the importance of intellectual property in the context of globalization is outlined, along with the necessity of effective international agreements and legal mechanisms for protecting these rights.

Key words: *intellectual property, globalization, trade agreements, intellectual property rights, international trade, innovations, knowledge, intellectual property and technologies.*

Вступ. Сьогодні, в епоху стрімкого розвитку економіки та знань інтелектуальна власність (ІВ) стає ключовим активом багатьох компаній. Взаємовплив інтелектуальної власності та глобалізації є досить складним і важливим процесом, який впливає на розвиток права, економіки, суспільства тощо. Основна суть взаємодії між інтелектуальною власністю та глобалізацією полягає у тому, що глобальний обмін інформації, технологій, культурних цінностей та ідей стимулює потребу у правовому захисті інтелектуальної власності.

Водночас, такий взаємовплив створює нові можливості і виклики для суспільства, технологічного прогресу і культурного обміну. Важливим є баланс між правовим захистом інтелектуальної власності і сприянням впровадженню інновацій в глобальному контексті. Це забезпечує зростання міжнародної торгівлі, але також ставить під загрозу певні права інтелектуальної власності. Щоб забезпечити справедливий інноваційний прогрес, міжнародні торговельні угоди включають положення, які регулюють захист інтелектуальної власності.

Важливо зрозуміти вплив міжнародних торговельних угод на розвиток інновацій та збереження культурної спадщини в глобальному контексті. Особливо важливою є Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, яка регулює інтелектуальну власність у рамках Всесвітньої організації торгівлі. Ці угоди забезпечують мінімальний стандарт захисту прав інтелектуальної власності, зокрема авторських прав, патентів, торгових марок тощо. Захист ІВ стимулює інновації, підтримує конкурентоспроможність компаній та забезпечує якість продуктів та послуг для споживачів.

Однак глобалізація також ставить перед суспільством нові виклики, пов'язані з недотриманням прав інтелектуальної власності, підробкою та крадіжкою інновацій.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз впливу глобалізації на інтелектуальну власність та дослідження взаємозв'язку між глобалізацією і торговельними угодами з точки зору захисту прав інтелектуальної власності в глобальному масштабі.

Результати дослідження. У сучасному розумінні інтелект, знання та творчий потенціал людей є визначальними факторами розвитку суспільства. Відповідно до ст. ст. 41, 54 Конституції України громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист права інтелектуальної власності, моральних та матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку із різними видами інтелектуальної діяльності. Кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної та творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, крім випадків, встановлених законодавством [1, с. 141].

Поняття «інтелектуальна власність» (ІВ) використовується у різних значеннях. Його, зокрема, застосовують для позначення сукупності виключних прав, як особистого (морального), так й майнового характеру, на результати інтелектуальної, творчої діяльності. Іншою поширеною точкою зору щодо застосування цього поняття, є визначення «інтелектуальної власності» як сукупності конкретних об'єктів – результатів інтелектуальної, творчої діяльності [2, с. 254].

Так, у Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), прийнятій 14 липня 1967 року, зазначено, що термін «інтелектуальна власність» охоплює права, які стосуються літературних, художніх і наукових творів; виконавчої діяльності артистів, звукозапису, радіо- і телевізійних передач; винаходів в усіх сферах діяльності людини; наукових відкриттів; промислових зразків; товарних знаків, знаків обслуговування, фірмових найменувань та комерційних позначень; захисту від недобросовісної конкуренції; інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній, художній сферах [3].

Інтелектуальна власність в глобальному контексті відноситься до правових інструментів, що захищають результати людської творчості і інтелектуальних зусиль. Це можуть бути ідеї, інновації, винаходи, дизайни, логотипи, авторські твори, торгові марки тощо.

Інтелектуальна власність у глобалізованому світі займає центральне місце як інструмент захисту інновацій, технологій та культурної спадщини. З підвищенням міжнародної торгівлі та технологічного обміну, виникають нові виклики та можливості для захисту інтелектуальної власності.

Основними типами інтелектуальної власності, що охороняються законом, є: авторські права (захищають літературні, художні, музичні та інші твори авторів); патенти (надають права винахідникам на застосування їх технологій і винаходів протягом певного часу); промислові зразки (захищають оригінальні зовнішні характеристики продуктів); торгові марки (дозволяють ідентифікувати продукти або послуги під конкретним брендом); права на ноу-хау (конфіденційна інформація, що має комерційну цінність).

Досліджуючи явище ІВ, можна виділити певні принципи та значення інтелектуальної власності у глобалізованому світі:

Перш за все, інтелектуальна власність забезпечує правовий захист для інновацій, що мотивує приватні компанії та зацікавлених суб'єктів інвестувати у дослідження та розробки без суттєвих ризиків.

По-друге, законні авторські права та інші види ІВ дозволяють авторам творчих та культурних робіт отримувати винагороду за свої зусилля, що стимулює розвиток подальшої творчості, зокрема, на міжнародному рівні.

Крім того, широкого масштабу набуває явище міжнародного трансферу технологій. ІВ створює сприятливі умови для міжнародного обміну технологіями та знаннями, сприяючи співпраці між країнами. Це явище стимулює розвиток інтелектуальної власності, оскільки компанії, які виробляють інноваційні продукти або технології, стають зацікавленими у захисті своїх прав на ці інтелектуальні власності.

Ураховуючи значення інтелектуальної власності, можна охарактеризувати її роль у захисті інновацій, технологій та знань:

1) Забезпечення правового захисту: ІВ надає власникам законні права щодо використання інновацій, технологій, знань та авторських творів, що дозволяє їм у свою чергу контролювати їх комерційне використання й запобігати несанкціонованому копіюванню.

2) Підтримка досліджень і розробок: ІВ стимулює дослідження та розробки, оскільки компанії можуть отримати конкурентну перевагу завдяки впровадженню нових винаходів та інновацій.

4) Формування конкурентного середовища: правовий захист ІВ сприяє формуванню конкурентного середовища, що підтримує інновації і покращення технологій.

5) Підтримка технологічного прогресу та міжнародний обмін знань: захист ІВ забезпечує ініціативи для досліджень і розвитку нових технологій, що сприяє співпраці міжнародних партнерів, завдяки обміну знань та технологій між країнами.

Велике значення має вплив процесу глобалізації на ІВ, міжнародну торгівлю та економічний розвиток багатьох країн світу. Даний процес забезпечує розширення міжнародних ринків, сприяє зростанню зовнішньої торгівлі, технологічному прогресу, залученню іноземних інвестицій та інтеграції національних економік у глобальну систему. Це сприяє розвитку міжнародних ланцюжків постачання, де компанії з різних країн співпрацюють у виробництві товарів і послуг. Проте, глобалізація також ставить перед країнами нові виклики, такі як нерівномірний розподіл економічних користей, зміни виробництва та робочих місць, та небезпеку економічних криз.

Глобалізація – загальносвітовий соціальний процес, що включає потоки ідей, капіталів, товарів, науково-технічних досягнень, політичних норм та стандартів, законодавства, які зумовлюють розвиток світу як цілісної економічної, міжнародно-правової, політичної, соціокультурної суперсистеми [4].

Глобалізація та розвиток інтелектуальної власності є двома важливими процесами, які взаємодіють у сучасному світі. Глобалізацію можна визначити як зростання інтеграції та взаємозалежності економік, технологій, культур та інших аспектів життя між країнами, тоді як інтелектуальна власність стосується ідей, інновацій, технологій, літературних творів, патентів, товарних знаків та інших об'єктів, які захищені законодавством від несанкціонованого використання.

Аналізуючи одну з ролей ІВ, найбільшого значення має зв'язок між глобалізацією та розвитком інтелектуальної власності, що проявляється завдяки трансферу технологій. Наприклад, коли технологічна компанія з однієї країни інвестує в дослідження та розробку у іншій країні, і у результаті це може призвести до створення абсолютно нових патентів та інтелектуальних прав. Ці нові права можуть бути захищені як на національному рівні, так і на міжнародному, що, у свою чергу, забезпечить компанії безпечну конкурентну перевагу на світовому ринку.

Існує багато країн, які вже реалізували успішні проекти і ініціативи завдяки трансферу технологій. Наприклад, Китай є однією з провідних країн у світі, що активно залучає технології та знання з інших країн. Це стало можливим завдяки прискореному економічному зростанню та відкритості для іноземних інвестицій.

Індія відома своїми успішними ініціативами у галузі інформаційних технологій та програмного забезпечення. Країна активно залучає іноземні інвестиції у високотехнологічні

галузі та сприяє розвитку власних технологій і патентів. Індійські ІТ-компанії співпрацюють зі світовими гігантами у цій сфері та забезпечують високоякісне програмне забезпечення та рішення для клієнтів з усього світу.

Сполучені Штати Америки є однією з найбільш інноваційних країн у світі і мають велику кількість власних патентів та інтелектуальної власності. Це досягнення стало можливим завдяки розвиненій системі захисту прав інтелектуальної власності.

Наприклад, компанія «Apple Inc.» є однією з провідних технологічних компаній у світі. Вона впроваджує трансфер технологій, розробляючи інноваційні продукти, такі як iPhone, iPad, MacBook тощо. Компанія також активно використовує інтелектуальну власність, захищаючи свої патенти, товарні знаки та дизайни на свої продукти в багатьох країнах світу.

Один з конкретних прикладів технологічного партнерства, в якому брала участь компанія «Apple Inc.» – це співпраця з компанією «Intel» щодо розробки модемів для iPhone.

Це технологічне партнерство дозволило «Apple Inc.» отримати доступ до високоякісних модемних технологій, які були розроблені і вироблені завдяки компанії «Intel». За результатами такої співпраці, компанія «Apple Inc.» змогла випускати деякі моделі iPhone з модемами «Intel», що дозволило їй знизити залежність від одного постачальника і забезпечити більш гнучкий підхід до вибору компонентів для своїх продуктів. Партнерство також дало компанії «Apple Inc.» можливість виробляти власні модеми у майбутньому або розвивати власні технології у цій сфері.

Це практика, яка дозволяє компаніям збільшити свою інноваційну потужність, швидше розвиватися та прискорити процес впровадження нових технологій на ринок. Однак, цей процес повинен відбуватися з дотриманням законів і прав патентовласників, і компанії укладають відповідні договори та ліцензійні угоди для легального використання патентів та технологій інших. Такі ліцензійні угоди повинні конкретно визначати, які права інтелектуальної власності будуть використовуватися, хто має право на власність результатів співпраці, та як будуть вирішуватися можливі спори у майбутньому. Точні деталі таких угод зазвичай конфіденційні.

Окремої уваги заслуговує дослідження впливу інтелектуальної власності на міжнародну торгівлю. Захист прав інтелектуальної власності є важливим аспектом міжнародної торгівлі. Країни, які впроваджують потужну правову систему та суворі закони щодо захисту авторських прав, патентів і товарних знаків, можуть привертати увагу більшої кількості інвесторів, оскільки це знижує ризик порушення прав інтелектуальної власності, який може призвести до втрати грошового капіталу або репутації компанії. Зокрема, слід проаналзувати вплив торговельних угод на захист прав інтелектуальної власності та передачу технологій між країнами.

Торговельні угоди, такі як Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС), Всеосяжна економічно-торговельна угода між Канадою та Європейським Союзом (СЕТА) і Транстихоокеанське партнерство (ТТП), мають істотний вплив на міжнародну охорону прав інтелектуальної власності. Більшої уваги слід приділити торговельній угоді ТРИПС.

ТРИПС – це міжнародний договір, який встановлює мінімальні стандарти захисту і регулювання інтелектуальної власності, які повинні дотримуватися всіма країнами-членами Всесвітньої організації торгівлі (ВОТ).

ТРИПС найперша в історії з міжнародних угод, яка звертає увагу не лише на дотримання прав в області ІВ, але й визначає основні правові засоби, до яких можуть вдаватися правовласники. Угода зобов'язує членів Всесвітньої організації торгівлі забезпечити застосування кримінальних процедур та штрафів принаймні у випадках навмисної фальсифікації товарного знака або порушення авторських прав у комерційних масштабах [5, с. 91-99]. У рамках даної угоди було вперше встановлено єдині стандарти щодо національних систем охорони ІВ, зосереджуючись на доказах, судовій забороні, відшкодуванні збитків тощо.

Один із ключових аспектів ТРИПС – це захист прав на патенти. ТРИПС встановлює стандарти для захисту патентів на винаходи, такі як нові продукти, процеси та технології.

Він також містить положення про обов'язкові ліцензії, які дозволяють урядам країн призупинити патент на певний продукт або технологію для захисту національних інтересів, наприклад, для забезпечення доступу до життєво важливих медичних препаратів.

ТРИПС також стимулює трансфер технологій через положення про технологічну допомогу. Країни можуть надавати технічну та фінансову допомогу іншим країнам для розвитку їх технологічної інфраструктури та інноваційних здібностей.

Втім, у разі приєднання певної країни до торговельної угоди ТРИПС, суб'єкти влади даної країни зобов'язані реалізовувати її положення у своєму національному законодавстві. Згідно ст. 1 ТРИПС держава має «надати чинності» положенням угоди, хоча й вільна у визначенні відповідного методу впровадження та може діяти в межах її власної законодавчої системи та судової практики [6].

Права ІВ, зазначені в угоді ТРИПС, є приватними (Преамбула до ТРИПС) і належать приватним особам та організаціям [7, с. 39]. Відтак, держава-член Всесвітньої організації торгівлі має надати зазначені у ТРИПС права громадянам та іноземцям. Але необхідність надання відповідних прав іноземцям не зменшує зобов'язання держави за міжнародним правом щодо їх практичної імплементації на національному рівні відносно власних громадян [8, с. 156].

Однак, ефективність і впровадження ТРИПС варіюється у різних країнах залежно від їх положень національного законодавства та певного рівня розвитку. Країни з більш розвинутою економікою та інноваційним сектором, зазвичай, більш ефективно реалізують положення угоди ТРИПС. Це такі країни, як Сполучені Штати Америки, Японія, Канада та країни-члени Європейського Союзу, завдяки яким визначаються спільні правила і стандарти для ІВ.

Водночас, питання забезпечення ефективного захисту прав інтелектуальної власності у світі в умовах глобалізації залишається важливим завданням для компаній та держав. Глобалізація відкриває двері для швидкого поширення знань і технологій, але також створює нові виклики з погляду захисту прав власності та перешкоджає несанкціонованому використанню інтелектуальних активів. Для ефективного захисту прав інтелектуальної власності у світі в умовах глобалізації використовуються наступні способи, які у свою чергу, закріплені у тому чи іншому вигляді у міжнародних торговельних угодах:

1. Патентування: патент дає право власнику ексклюзивно використовувати, продавати чи ліцензувати свої винаходи на визначений термін. Наприклад, компанія «Tesla Inc.» обов'язково патентує свої технології електромобілів та батарей, щоб захистити свою ІВ та конкурентну перевагу.

2. Авторські права: авторські права дозволяють захистити літературні, мистецькі, музичні та інші творчі вироби. Це стосується програмного забезпечення, логотипів, дизайну продуктів і багато іншого. Наприклад, компанія «Nike» захищає свої торгові марки, дизайни взуття та одягу через авторські права.

3. Торгові марки: захист торгових марок дозволяє компаніям ідентифікувати та захищати свої товари або послуги від конкурентів. Наприклад, компанія «Coca-Cola» захищає свою торгову марку і стиль оформлення пляшки, що допомагає їй захистити свою ідентичність й уникнути плагіату.

4. Ліцензування: компанії можуть ліцензувати свої технології або інтелектуальну власність іншим компаніям або урядам за плату. Це дозволяє компаніям заробляти на своїх інноваціях та розповсюджувати їх глобально, сприяючи також технологічному прогресу.

5. Судовий захист: компанії можуть звертатися до міжнародних або національних судів з приводу порушення їх прав інтелектуальної власності. Такі позови можуть сприяти відшкодуванню збитків, зупиненню незаконних дій, захисту від конкурентів та захисту інтересів інвесторів.

Міжнародні організації та правові механізми також грають ключову роль у забезпеченні захисту прав ІВ в умовах глобалізації. Ось декілька способів, якими вони сприяють ефективному захисту:

1. Встановлення стандартів: Міжнародні організації, такі як Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), визначають стандарти та правила щодо захисту інтелектуальної власності, які враховують права та інтереси різних країн.

2. Розвиток юридичної бази: Міжнародні організації сприяють розвитку юридичної бази і правових інструментів для захисту прав інтелектуальної власності. Це включає впровадження механізмів для врегулювання спорів, охорони авторських прав та інших аспектів ІВ.

3. Моніторинг і контроль: Міжнародні організації можуть моніторити випадки порушень прав інтелектуальної власності та сприяти контролю над ними. Вони можуть взаємодіяти з урядами, юридичними органами та компаніями для впровадження ефективних механізмів контролю та захисту.

Ці правові механізми є основою міжнародних стандартів і норм для захисту прав ІВ, сприяють співпраці між державами та компаніями, а також забезпечують умови для стабільного функціонування глобальної інноваційної системи.

Поза роллю міжнародних організацій та правових механізмів, компанії та винахідники можуть вживати додаткових заходів для захисту своєї інтелектуальної власності. Можна виділити декілька додаткових способів:

1. Конфіденційність та технічний контроль: Захист інтелектуальної власності можна забезпечити шляхом збереження конфіденційності інформації про нові технології, процеси та продукти. Компанії можуть вживати технічні заходи для захисту доступу до конфіденційних даних та обмеження знань з обмеженим колом співробітників.

2. Патентні портфелі: Захист інтелектуальної власності можна зміцнити через розвиток розширеного патентного портфеля. Патентні портфелі допомагають захистити ширший спектр технологій та інновацій, що забезпечує компанії більшу вигоду в умовах конкуренції.

3. Постійне оновлення: Захист інтелектуальної власності вимагає постійного оновлення. Компанії повинні моніторити зміни в технологічних та регуляторних вимогах, щоб забезпечити, що їхня інтелектуальна власність залишається актуальною та захищеною.

4. Внутрішні процедури: Компанії можуть впроваджувати внутрішні процедури та політики щодо захисту інтелектуальної власності. Наприклад, процедури контролю доступу до конфіденційної інформації, патентної стратегії та процеси моніторингу порушень прав.

5. Проактивність: Компанії можуть діяти проактивно і вперевдати можливі порушення прав інтелектуальної власності. Це може включати надання навчання та свідомості щодо інтелектуальної власності для співробітників, клієнтів та партнерів.

6. Моніторинг ринку: Компанії можуть активно моніторити ринок на предмет можливих порушень своєї інтелектуальної власності та швидко реагувати на них. Це дозволяє уникнути поширення незаконних копій та контрабанди.

Загалом, ефективний захист інтелектуальної власності вимагає комплексного підходу та поєднання різноманітних заходів. Компанії, як міжнародні, так і національні, повинні бути активними в забезпеченні конфіденційності, впровадженні внутрішніх політик, патентуванні своїх інновацій та співпраці з міжнародними організаціями для створення стандартів та правових механізмів охорони інтелектуальної власності.

Висновки. Підсумовуючи викладене, дослідження підкреслює важливість інтелектуальної власності в умовах глобалізації, а також необхідність ефективних міжнародних угод та правових механізмів для захисту цих прав. Міжнародний досвід показує, що збереження інтелектуальної власності сприяє інноваціям та розвитку економіки.

Проблема захисту прав інтелектуальної власності у глобальному контексті поступово ускладнюється та вимагає постійної актуалізації правового регулювання окремих сфер.

Глобалізація має суттєвий вплив на розвиток інтелектуальної власності, адже зростання міжнародної торгівлі та технологічної співпраці призводить до збільшення потоку ІВ між країнами.

У свою чергу, міжнародні компанії використовують процедури трансферу технологій і розвивають інтелектуальну власність через свої глобальні операції, зокрема, з використанням положень з правового захисту прав ІВ міжнародних торговельних угод (ТРИПС, СЕТА, ТПП).

Глобалізація у цілому підвищила важливість ефективного захисту прав інтелектуальної власності для компаній та інноваторів, щоб зберегти конкурентоспроможність та заохотити до інновацій. Окреслені у дослідженні способи є лише деякими із засобів захисту прав інтелектуальної власності у світі. Глобалізація створює складність в інтелектуальних правах, оскільки вони перетинаються між різними юрисдикціями, тому важливо розвивати ефективні правові механізми та міжнародні домовленості, вживати додаткових заходів для захисту своєї інтелектуальної власності, які наведено у дослідженні, щоб забезпечити чесну конкуренцію інновацій та збереження творчих зусиль компаній.

Охорона інтелектуальної власності є важливою для забезпечення сталого розвитку, інноваційного прогресу та захисту прав творців і винахідників у глобалізованому світі. Інтелектуальна власність сприяє створенню сприятливих умов для розвитку нових технологій та поширенню знань у всьому світі.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР: станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 13.08.2023).
2. Енциклопедія інтелектуальної власності: Книга / за ред. проф. П.П. Крайнева; авт.-уклад.: П.П. Крайнев (кер.) та ін. Київ: Старт-98, 2012. 659 с.
3. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності: Конвенція Всесвіт. орг. інтелект. власності, Міжнародний доумнт від 14.07.1967 р. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/283854> (дата звернення: 17.08.2023).
4. Інтелектуальна власність. *Енциклопедії та словники*: веб сайт. URL: <https://cyclor.com.ua/content/view/1107/58/1/15/#19414> (дата звернення: 17.08.2023).
5. Чибісов Д. М. Правові та морально-етичні засади охорони пропріетарного цифрового контенту в рамках угод АСТА і ТРИПС. *Митна справа*. 2012. Т. 5, № 83. С. 91–99.
6. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності: Угода Світ. орг. торгівлі від 15.04.1994 р.: станом на 6 груд. 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text (дата звернення: 17.08.2023).
7. Blakeney M. Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (Intellectual Property in Practice). London: Sweet & Maxwell, 1996. 510 p.
8. Чибісов Д. М. Правова природа угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2012. Т. 19, Серія ПРАВО. С. 156.

